

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Overzicht van de Vlaamse Inspectiediensten

Samenvatting

Deze mededeling biedt een overzicht van de contactgegevens en opdrachten van de verschillende inspectiediensten binnen de Vlaamse overheid. Het vorige “Overzicht van de bijzondere inspectiediensten en hun bevoegdheden” dateert immers al van 2007 en is toen opgemaakt door het Vast Comité P. Dit nieuwe overzicht is een eerste stap in het proefproject om een aantal inspectiediensten samen te voegen om te beoordelen of een samenvoeging leidt tot een betere en meer gestroomlijnde aanpak. Daarnaast wordt de mogelijkheid naar de oprichting van een Vlaamse Inspectieraad naar Nederlands voorbeeld onderzocht

1. Bronnen

Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 stelt het volgende: *“Om na te gaan of het samenvoegen van bestaande inspecties die in essentie repressief optreden, tot de beoogde gestroomlijnde aanpak leidt, starten we een proefproject op. In dit proefproject voegen we een beperkt aantal inspecties die vergelijkbare opdrachten hebben, samen en evalueren we de resultaten halfjaarlijks.”*

De Beleidsnota Justitie en Handhaving 2019-2024 bevat een gelijkaardige passage: *“Om na te gaan of het samenvoegen van bestaande inspecties, die in essentie repressief optreden, tot de beoogde gestroomlijnde aanpak leidt, zal ik een proefproject opstarten. In dit proefproject voeg ik een beperkt aantal inspecties die vergelijkbare opdrachten hebben, samen en evalueer ik de resultaten halfjaarlijks. Daarnaast onderzoek ik hoe ik – naar Nederlands voorbeeld – een Inspectieraad kan oprichten, waarbij de verschillende regels van de inspectiediensten op elkaar afgestemd kunnen worden.”*

2. Geschiedenis

Zoals reeds vermeld, werd in 2007 reeds een “Overzicht van de bijzondere inspectiediensten en hun bevoegdheden” opgemaakt door het Vast Comité P, waarbij in het voorwoord de hoop werd uitgedrukt dat het overzicht zou bijdragen tot een groter inzicht in het bonte landschap dat de wereld van de bijzondere inspectiediensten is, en tot meer transparantie terzake. Er werd bovendien gesteld dat meer transparantie absoluut wenselijk was.

In het overzicht van het Comité P werd op basis van beschikbare informatie op de website van de betrokken diensten het totaal aantal personeelsleden weergegeven binnen een agentschap,

dienst of departement. Er werd slechts zelden het onderscheid gemaakt naar de personeelsleden met een inspectiefunctie. Dit was dus geen betrouwbare vergelijkingsbasis om de evolutie van de personeelsbezetting van de inspectiediensten in kaart te brengen.

Het overzicht van het Comité P was tevens niet gebaseerd op een gerichte bevraging, maar op een eigen analyse van de wetgeving en de website(s) van de Vlaamse overheid. Het uitgangspunt was daarbij de mogelijke bevoegdheid van het Comité P om toezicht uit te oefenen over deze diensten, in het bijzonder het gebruik van hun bevoegdheden op strafrechtelijk vlak.

De voorliggende bevraging heeft een ruimer, doch gericht en vollediger uitgangspunt en heeft betrekking op alle diensten die op strafrechtelijk of administratief vlak opdrachten van toezicht, opsporing, vervolging en beboeting uitoefenen (sanctieel) of beveiligings- of herstelmaatregelen kunnen opleggen. De antwoorden werden bovendien zelf verstrekt door de diensten.

Een studie rond 'Straf- en administratieve sancties in Vlaamse Regelgeving, aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid' van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving in 2009 toonde eveneens aan dat het inspectielandschap in Vlaanderen zeer complex is.

Tot op heden blijkt dit nog steeds zo te zijn. Er is onder meer een constante evolutie in het landschap van de inspectiediensten: de inbedding in de organisatie veranderde, er kwamen inspectiediensten bij, de opdrachten en bevoegdheden wijzigden. De verschillende inspectiediensten zijn nog steeds zeer divers. Een actualisatie en aanvulling was dan ook dringend nodig om het huidige aandeel aan inspectiediensten binnen de Vlaamse overheid in kaart te brengen.

3. Totstandkoming

Om het overzicht van alle Vlaamse inspectiediensten te bekomen, werden vanuit het project Coördinatie Vlaamse Handhavingsbeleid de voorzitter(s) van de managementcomités, de leidend ambtenaren en de ambtelijke werkgroep handhaving verzocht hun inspectiediensten een korte vragenlijst over de organisatie, taken, personeelsinvulling en samenwerkingsactiviteiten te laten invullen.

4. Resultaten van de bevraging

Uit de bevraging blijkt dat er nog steeds heel wat variatie bestaat in de omschrijving van de inspectiediensten, hun plaats in de organisatie, hun takenpakket, hun personeelsbezetting en hun samenwerking.

Er bestaan 43 inspectiediensten binnen de beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Er zijn 2 hele grote inspectiediensten, namelijk 'de Lijn controle' met 219,2 VTE's in handhavingstaken binnen Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken en Omgevingsinspectie en Sanctionering en advisering' met 171 VTE's in handhavingstaken binnen beleidsdomein Omgeving. Daarnaast zijn er 13 middelgrote inspectiediensten in diverse beleidsdomeinen waaronder onder meer de Vlaamse Sociale Inspectie, de Wegeninspectie, de Natuurinspectie, Vlaamse Wooninspectie en de inspectiedienst Dierenwelzijn. Voor het overige zijn er 28 kleinere inspectiediensten in Vlaanderen met maximaal 10 VTE's voor handhavingstaken.

De bijlagen bevatten een uitgebreider, doch overzichtelijk, beeld van de Vlaamse inspectiediensten per beleidsdomein, hun contactgegevens, de taken die ze bekleden en het aantal voltijdse equivalenten die ze momenteel tewerkstellen.

Buiten de uiteenlopende structuren en organisaties waarin de inspectiediensten zijn ondergebracht, hebben zij ook een heel diverse taakinfilling. Ze hebben specifieke opdrachten en bevoegdheden die in de wetgeving omschreven staan, maar vervullen naast hun handhavingstaken veelal ook andere taken. Ook de bevoegdheden waarover zij beschikken om

hun taak uit te voeren zijn sterk verschillend. Voor vele van de taken waarvoor de inspectiediensten bevoegd zijn, blijken bovendien ook de reguliere politiediensten bevoegd te zijn.

- **Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur**
  1. Team handhaving inburgering binnen Agentschap Binnenlands Bestuur

- **Beleidsdomein Financiën en Begroting**
  2. Dienst Handhaving Kilometerheffing
  3. Dienst Externe Controle op spelen & weddenschappen en automatische ontspanningstoestellen

- **Beleidsdomein Internationaal Vlaanderen**
  4. Dienst Controle Strategische Goederen
  5. Agentschap Toerisme Vlaanderen - Advisering, controle en handhaving toeristische logies

- **Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innoveren**
  6. Inspectie VAIO (Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen)

- **Beleidsdomein Onderwijs**
  7. Vlaamse onderwijsinspectie

- **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin**
  8. Zorginspectie
  9. Agentschap Zorg en Gezondheid – Team Milieugezondheidszorg
  10. Agentschap uitbetaling Groeipakket - Sociale Begeleidings- en toezichtsdienst

- **Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media**
  11. Cultuurgoederen-Topstukken

- **Beleidsdomein Werk en Sociale Economie**
  12. Vlaamse Sociale Inspectie
  13. Afdeling Inspectie en toezicht (SYNTRA)

- **Beleidsdomein Landbouw en Visserij**
  14. Dienst Visserij – Instandhouding bestanden
  15. Dienst Kwaliteit – Team Kwaliteit Dier - Karkasclassificatie
  16. Dienst Kwaliteit – Team Kwaliteit Dier - Fokkerij
  17. Dienst Controles (biologische productiemethode)
  18. Dienst Kwaliteit – Team Toezicht Plantaardig Teeltmateriaal
  19. Dienst Kwaliteit (Europese kwaliteitssystemen)

- **Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken**
  20. Cel ADR-transport – Vlaams Huis Verkeerskunde
  21. Cel Rijopleiding & Vakbekwaamheid – Vlaams Huis Verkeerskunde
  22. Inspectie van de keuringsstations – Vlaams Huis Verkeerskunde
  23. Wegeninspectie – Agentschap Wegen en Verkeer
  24. DAB Loodswezen – Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust
  25. Inspectiedienst De Vlaamse Waterweg
  26. De Lijn controle

- **Beleidsdomein Omgeving**

27. Afdeling Terreinbeheer ANB
  28. Natuurinspectie ANB
  29. Agentschap Onroerend Erfgoed
  30. Omgevingsinspectie en Sanctionering en advisering (o.a. gewestelijke beboetingsentiteit)
  31. Vlaams Energieagentschap
  32. De toezichthouder voor de sociale huisvesting – Agentschap Wonen
  33. Vlaamse Wooninspectie – Agentschap Wonen
  34. VMM- toezicht heffingen
  35. VMM- toezichthoudende ambtenaren drinkwater
  36. VMM Toezichthouder op erkende boorbedrijven (VLAREL-erkenning)
  37. VMM Toezichthouder Onbevaarbare Waterlopen
  38. VMM Toezichthouder milieu-incidenten (DABM - integraal waterbeleid en oppervlaktewaterverontreiniging)
  39. VMM Controleambtenaren drinkwater (water menselijke aanwending)
  40. Inspectiedienst Dierenwelzijn (cel van het team Dierenwelzijn)
  41. Team Terreincontrole OVAM
  42. VMM Toezichthouder integraal waterbeleid (DABM - waterbeleid en oppervlaktewaterverontreiniging)
  43. Dienst handhaving Mestbank
- **GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap**
44. Dienst GO! Verificatie

5. Toekomstig traject

5.1. Lokale besturen

Dit overzicht van de Vlaamse inspectiediensten werd opgesteld ten behoeve van de Vlaamse overheid zelf, de lokale besturen, de politie, de ARIECs (Arrondissementeel Informatie- en Expertise Centrum) en zal ook naar hun verspreid worden zodat de lokale handhavers met kennis van zaken kunnen samenwerken met deze inspectiediensten. Op die manier kan de lokale handhaving maximaal benut worden. Het is heel belangrijk dat lokale besturen zicht hebben op welke inspectiediensten er in Vlaanderen allemaal bestaan en welke taken zij ter harte nemen. De lokale besturen kunnen samenwerken met deze inspectiediensten onder meer in het kader van strafrechtelijke en bestuurlijke handhaving en om criminele organisaties bestuurlijk te helpen bestrijden.

5.2. Comité P

Het nieuwe overzicht zal ook aan het Comité P worden bezorgd.

5.3. Burger

Het hoeft geen betoog dat de geactualiseerde inventaris de burger een beter overzicht kan bezorgen in het (te) complexe landschap van inspectiediensten op Vlaams niveau. Het overzicht zal daartoe gepubliceerd worden op de website van het project 'Coördinatie Vlaams Handhavingsbeleid' (CVH), en zal geraadpleegd kunnen worden via <https://overheid.vlaanderen.be/handhaving>.

5.4. Vlaamse overheid

Dit overzicht van de Vlaamse inspectiediensten is bovendien van belang voor alle leden van de Vlaamse overheid. Net doordat er een overzicht van Vlaamse inspectiediensten bestaat, is het mogelijk voor andere diensten om te weten welke opportuniteiten zij hier eventueel uit kunnen halen, onder meer op vlak van samenwerking.

5.4.1.. Proefproject

Uit het nieuwe overzicht blijkt de complexiteit van het inspectielandschap. Via een proefproject, zoals voorzien in het regeerakkoord, kan de aanzet worden gegeven om dit landschap beter te stroomlijnen en te vereenvoudigen. Om dit proefproject te realiseren wordt nagegaan welke van deze inspectiediensten in essentie repressief optreden, en welke inspectiediensten vergelijkbare opdrachten hebben. Vervolgens wordt met deze inspectiediensten een traject gevolgd dat in eerste instantie vertrekt vanuit vrijwilligheid. Het proefproject met o.a. het opzet, de timing en de deelnemende inspecties zal ter beslissing worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Hierover zal vervolgens 6-maandelijks verslag worden uitgebracht aan de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, de bevoegde ministers en de Vlaamse regering.

Dit proefproject zal parallel lopen met de oprichting van de zogenaamde Vlaamse Inspectieraad.

5.5. Onderzoek naar de oprichting van de Inspectieraad

Dit overzicht kan daarnaast tevens een opstap zijn naar de oprichting van – naar Nederlands voorbeeld – een Vlaamse Inspectieraad zoals dat voorzien is in de Beleidsnota Justitie en Handhaving 2019-2014 (6.2.1.4) dat tot doel heeft om de verschillende regels en de samenwerking tussen de inspectiediensten onder meer op elkaar afgestemd kunnen worden. De mogelijkheid om een Inspectieraad op te richten zal onderzocht worden in het kader van de evaluatie van het kaderdecreet bestuurlijke handhaving..

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlage 1: Lijst van de Vlaamse inspectiediensten per beleidsdomein met hun bevoegdheden en VTE's
Bijlage 2: Overzicht van de adres- en contactgegevens en het uitgebreide takenpakket